

Dr. Frankenstein - elinsiirtojen esitaistelija

(Vihreä Lanka noin 11.8.2004, käsikirjoitus)

Eno jakaa melkein tietoa kasveista (VL 6.8.). Mutta sitten tulee oikosulku: kasvinjalostusta on vastustettava, sillä yhtiöt kehittävät kasvilajikkeita.

Suurfirmit eivät kuitenkaan jalosta kasveja kehitysmaille, sillä niiden lajikkeet eivät ole siellä suojattuja. (Tilanne voi muuttua, kun Aasian maat liittyvät alan kansainväliseen UPOV-sopimukseen).

Myös kolmas maailma tarvitsee parempia työvälineitä viljelijöilleen. Amatöörien kehittämät ns. maataislajikkeet ovat heikkotuottoisia ja jäävät pois viljelystä yhä nopeammin kaikkialla maailmassa.

Maataislajikkeiden paras turva on yhteisissä, kansainvälisissä geenipankeissa, joissa niiden geenit ovat tallessa moneen kertaan. "Maataisilla" on yksittäisiä, arvokkaita ominaisuuksia, joita biologit käyttävät yhä tehokkaammin hyväksi jalostusohjelmissa. Uusien lajikkeiden geneettinen pohja onkin paljon laajempi kuin vanhojen.

Lajikkeistoa on uudistettava kaiken aikaa jo siksi, että uudet tautirodut ja tuholaiset romuttavat hyviä vanhoja lajikkeita. Vaikeisiin oloihin tarvitaan lisää kestävyyttä ja satovarmuutta. Ja jos ilmasto muuttuu, on tutkijoilla valtava urakka koko lajikevalikoiman päivittämisessä uusien ekologisten lokeroitten mukaisiksi.

Kehitysmaiden kasvilajikkeet on jo 40 vuotta jalostettu yhteisissä, kansainvälisissä maatalouden tutkimuskeskuksissa. Näitä ovat muun muassa IRRI Filippiineillä (riisi), CIMMYT Meksikossa (maissi ja vehnä), ICRISAT Intiassa (puolikuiva tropiikki) ja ICARDA Syyriassa (kuiva tropiikki).

Maailman elintarvike- ja maatalousjärjestö FAO ponnistelee paraikaa näiden Future Foods -keskusten rahoituksen turvaamiseksi. Puolet Suomen kehitysavusta kannattaisikin ohjata näille keskuksille parempien viljelykasvien jalostamiseksi kehitysmaiden pienviljelijöille.

Elinsiirrot ovat kauhea ajatus, joka tuottaa ihmiskunnalle kärsimystä. Niiden torjumiseen riittää "goottilaisen kauhuromantiikan klassikko", Frankensteinin hirviö, jonka kirjailija Mary Shelley kurssi kokoon huumehoureissaan kaksi vuosisataa sitten. (Ja kassakoneet kilisivät).

Mutta ovatko maailman kasvibiologit aina vain ihmiskunnan vihollisina? Stalinhan löysi jo kestävä ratkaisun vuonna 1948 - käyvät lannoitteeksi. . .

11.8.2004 Jussi Tammissola, kasvintuhoojanisäkäs, kasvinjalostuksen dosentti